

KONTORET FOR DRIFTSØKONOMISKE UNDERSØKELSER

RETTING FOR LØNNSOMHETSUNDERSØKELSER FOR SETTEFISKANLEGG 1986.

Det riktige nummer for denne rapporten skal være:

Fiskeridirektoratet. Rapporter og meldinger. Nr.4 / 1988.

Eks 6

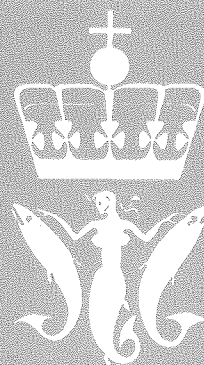
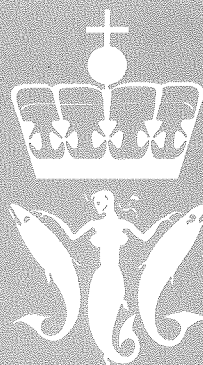
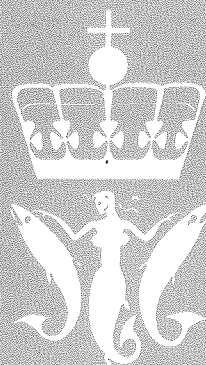
FISKERIDIREKTORATET
HOVEDBIBLIOTEKET
- 8 Juni 1988

Rapporter
og meldinger

4/88

LØNNSOMHETSUNDERSØKELSER
FOR
SETTEFISKANLEGG
1986

FISKERIDIREKTORATET

FORORD

Fiskeridirektoratet fremlegger med dette resultater fra sine lønnsomhetsundersøkelser for rene settefiskanlegg 1986. Dette er det andre året slike undersøkelser er blitt foretatt.

Konsulent Arnhild Kjellevold har vært daglig leder for undersøkelsen. Denne meldingen er utarbeidet av kontorfullmektig Merete Fauske.

Bergen, mars 1988

Hallstein Rasmussen

Gunnar Nybø

INNHOLD

1. SAMMENDRAG
2. INNLEDNING
3. RESULTATER - TABELLVERK
4. RESULTATER - KOMMENTARER
 - 4.1 Inntekter
 - 4.2 Kostnader
 - 4.3 Lønnsomhetsbetraktninger
 - 4.4 Likviditet, soliditet og finansiering
 - 4.5 Salg, produksjon, utnyttelse av konsesjon etc.
5. DEFINISJONER
6. ENGLISH SUMMARY

TABELLOVERSIKT

- TABELL 1. Driftsresultater (regnskapsanalyse) for settefiskanlegg 1986 og 1985. Landet totalt. Beholdninger verdsatt til 0.
- TABELL 2. Driftsresultater (regnskapsanalyse) for settefiskanlegg 1986 og 1985. Landet totalt. Beholdninger verdsatt til 70 % av veil. pris x kvantum.
- TABELL 3. Driftsresultater (regnskapsanalyse) for settefiskanlegg 1986 og 1985. Landet totalt. Beholdninger verdsatt til veiledende pris x kvantum.
- TABELL 4. Driftsresultater (regnskapsanalyse) for settefiskanlegg 1986 og 1985. Omsetning under 2 millioner kroner. Beholdning verdsatt til 0.
- TABELL 5. Driftsresultater (regnskapsanalyse) for settefiskanlegg 1986 og 1985. Omsetning under 2 millioner kroner. Beholdning verdsatt til 70 % av veil.pris x kvantum.
- TABELL 6. Driftsresultater (regnskapsanalyse) for settefiskanlegg 1986 og 1985. Omsetning under 2 millioner kroner. Beholdning verdsatt til veil.pris x kvantum.
- TABELL 7. Driftsresultater (regnskapsanalyse) for settefiskanlegg 1986 og 1985. Omsetning over 2 millioner kroner. Beholdning verdsatt til 0.
- TABELL 8. Driftsresultater (regnskapsanalyse) for settefiskanlegg 1986 og 1985. Omsetning over 2 millioner kroner. Beholdning verdsatt til 70 % av veil.pris x kvantum.
- TABELL 9. Driftsresultater (regnskapsanalyse) for settefiskanlegg 1986 og 1985. Omsetning over 2 millioner kroner. Beholdning verdsatt til veiledende pris x kvantum.

1. SAMMENDRAG

Denne lønnsomhetsundersøkelsen er basert på opplysninger som er hentet inn fra et utvalg på 35 anlegg av ialt 105 som bare hadde produksjon av smolt/settefisk i 1986. Utvalget omfatter således ingen av de 92 anleggene som i 1986 hadde produksjon av både settefisk og matfisk (kombinerte anlegg).

Tallene i meldingen er aritmetiske gjennomsnitt dels basert på alle anleggene i utvalget, dels på anleggene delt i to grupper etter størrelsen på årsomsetningen.

Undersøkelsen viser at lønnsomheten for settefiskanlegg også i 1986 var svært høy. Lønnsevnen pr. årsverk var på kr 594 306 i 1986 mot kr 481 167 i 1985. Lønnsevnen pr. årsverk for settefisk er nesten 4 ganger så høy som for matfiskanlegg i 1986.

I tabellen nedenfor er det presentert en del hovedresultater (gjennomsnitt pr. anlegg).

		1985	1986
Driftsinntekter	kr	3 339 453	4 529 822
Driftskostnader	"	1 562 856	2 242 331
Driftsresultat	"	1 776 597	2 287 491
Totalrentabilitet	%	30.0	29.7
Resultat før ekstraordinære poster	kr	1 601 452	2 086 519
"Rent overskudd"	kr	1 279 573	1 719 945
Lønnsevne pr.årsverk	"	481 167	594 306
Uttak settefisk	stk.	214 314	190 502
Antall årsverk		3.6	3.9

Totalrentabiliteten er et prosenttall som gir uttrykk for avkastningen på totalkapitalen i næringen, mens resultat før ekstraordinære poster er et beløp definert som driftsresultat pluss renteinntekter minus rentekostnader. Det rene overskuddet gir uttrykk for overskuddet som er tilbake etter at alle driftskostnader er dekket, og etter at innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital (fremmed- og egenkapital) har fått sin godtgjørelse.

Lønnsevnen er definert som totale inntekter minus sum kostnader inklusive kalkulatoriske avskrivninger og renter på egenkapital, men eksklusive lønnskostnader. Lønnsevne gir dermed uttrykk for hvor mye virksomheten egentlig kunne betale til innsatsfaktoren arbeidskraft etter at andre faste og variable kostnader var dekket i samsvar med det som vanligvis blir sett på som rimelig i

driftsøkonomisk forstand.

I de hovedresultater som er nevnt ovenfor er det regnet med en kalkulatorisk (beregnet) eierlønn for de anlegg der eieren deltar i driften. Denne eierlønn var i gjennomsnitt kr 25 292 pr. anlegg basert på alle de 35 anlegg i utvalget.

Lønnsevnen pr. årsverk var høyere i 1986 enn i 1985, til tross for nedgang i uttak settefisk. Dette skyldes en økning i prisen på settefisk fra 1985. En annen årsak er sannsynligvis at de fleste av settefiskprodusentene har salg av yngel i tillegg til settefisksalg.

Når det gjelder verdsetting av levende fisk er denne i hovedtallene ovenfor satt til 70 prosent av veiledende pris. Ved en verdsetting av beholdning til 0 ville eksempelvis totalrentabilitet vært 26.8 prosent og lønnsevne pr. årsverk kr 459 910 i 1986.

En fordeling av driftskostnadene på kostnadstyper viste at i 1986 gikk 17.7 prosent til innkjøp av rogn og yngel, 10.5 prosent var forkostnader, 5.6 prosent forsikringskostnader, 3.9 prosent elektrisitetskostnad, 27.4 prosent lønnskostnader, 27.5 prosent andre driftskostnader, mens kalkulatoriske avskrivninger utgjorde 7.4 prosent.

Lønnsomheten var høyere for de største settefiskanleggene (med omsetning over kr 2 mill.) enn for de mindre anleggene. Totalrentabiliteten for de største anleggene var således 35.4 prosent mot 10.7 prosent i gjennomsnitt for de mindre anleggene. Gjennomsnittlig lønnsevne pr. årsverk var henholdsvis kr 704 426 og kr 222 652.

I oppstillingen nedenfor er det gjengitt visse gjennomsnittstall for likviditet og soliditet basert på alle de 35 anleggene i utvalget.

Alle anlegg

Likviditetsreserve/omsetning	60.9 %
Egenkapitalandel	30.8 %
Kortsiktig gjeld/aktiva	29.1 %
Langsiktig gjeld/aktiva	40.1 %

De fleste anlegg hadde en kassakredittlimit på et svært høyt nivå. For anlegg med årsumsetning under 2 mill. var gjennomsnittet 128.2 prosent av omsetning. Dette understreker at kassakreditt er mye brukt som finansieringskilde for anlegg i

oppbyggingsfasen.

Med hensyn til egenkapitalandel var det tydelig forskjell på små og store anlegg (henholdsvis 14.3 prosent og 35.7 prosent). Egenkapitalandelen i små anlegg var også langt mer avhengig av beholdningsvurderingen.

2. INNLEDNING

Fiskeridirektoratet har siden 1982 foretatt lønnsomhetsundersøkelser av fiskeoppdrettsanlegg (matfiskanlegg). Hjemmel for innhenting av nødvendige grunnlagsdata var gitt i lov av 10. mai 1981 om bygging m.v. av anlegg for klekking av rogn og for oppdrett av fisk og skalldyr. Denne loven ble 14. juni 1985 erstattet av lov om oppdrett av fisk, skalldyr m.v.

Siden 1976 har Fiskeridirektoratet også stått for innsamling og revisjon av data for den fiskeoppdrettsstatistikk som Statistisk Sentralbyrå gir ut årlig.

Denne rapporten presenterer resultatene fra lønnsomhetsundersøkelsen av settefiskanlegg som Fiskeridirektoratet har foretatt for året 1986. Dette er andre gang Fiskeridirektoratet har foretatt lønnsomhetsundersøkelse av settefiskanlegg. En god del av datamaterialet som blir brukt i denne undersøkelsen blir innhentet gjennom den tidligere nevnte fiskeoppdrettsstatistikken. Andre data til undersøkelsen blir innhentet særskilt fra oppdretterne. Denne datainnsamling er i første rekke basert på et spesielt lønnsomhetsskjema og på årsregnskapet til det enkelte anlegg.

I februar 1986 ble det sendt ut 80 skjema til et tilfeldig uttatt utvalg med konsesjon for settefiskproduksjon. Skjemaene ble sendt til anlegg som hadde fått sin konsesjon senest i 1985. Anlegg som utelukkende drev med kultivering, og anlegg som både hadde konsesjon for settefiskoppdrett og matfiskoppdrett ble holdt utenfor.

Undersøkelsen i sin nåværende form består av 35 anlegg. Frafallet har med andre ord vært stort. Frafallet har en rekke årsaker, men dårlig utfylte skjema og manglende regnskap er de viktigste. Videre drev en del av settefiskanleggene med annen virksomhet ved siden av settefiskvirksomheten. For mange av disse var det ikke mulig å skille ut settefiskoppdrettsdelen av regnskapet. Dermed falt disse anleggene ut av undersøkelsen. Den siste årsak til frafallet er at noen anlegg til tross for gjentatte purringer ikke sendte inn lønnsomhetsskjema og årsregnskap.

Et utvalg på 35 anlegg er noe mindre enn en ønsket. I 1986 var det 172 anlegg som hadde produksjon av settefisk (fiskeoppdrettsstatistikken 1986). Dette betyr at utvalget på 35 anlegg utgjør omlag 20.3 prosent av samtlige anlegg med produksjon av settefisk i 1986.

Opplegget for gjennomføring av lønnsomhetsundersøkelsen av settefiskanlegg 1986 er det samme som for settefiskundersøkelsen

for 1985, og følger til dels samme opplegg som tilsvarende undersøkelse for matfiskanlegg for 1985 og 1986. Imidlertid må en ved direkte sammenligning av undersøkelsene for 1986 være oppmerksom på at forutsetningene med hensyn til verdsettelse av beholdninger og beholdningsendring av levende fisk ikke er identiske i de to undersøkelser, og at disse forutsetningene påvirker de fleste resultat- og lønnsomhetsmål.

Resultatene av undersøkelsen er i første rekke presentert i tabellverket i kapittel 3. Dette inneholder 9 tabeller. Tabell 1, 2 og 3 viser en "regnskapsanalyse" for landet totalt, basert på 3 ulike verdsettinger av beholdningene. Alternativ 2 (tabell 2) som ligger til grunn for de presenterte resultater i sammendraget anbefales brukt. Beholdningene er i alternativ 2 verdsatt til 70 prosent av veiledende pris. Tabellene 4-9 tilsvarer tabellene 1-3, men anleggene er delt i to omsetningsgrupper. Det er anlegg med omsetning under 2 mill. kr (tabell 4-6) og omsetning over 2 mill. kr (tabell 7-9).

I kapittel 4 blir en del av resultatene nærmere kommentert.

I kapittel 5 blir ulike poster i tabellverket definert.

I kapittel 6 er det gitt et engelsk sammendrag av rapporten.

I et vedlegg til slutt i rapporten er det tatt med Lønnsomhetsskjema fiskeoppdrett 1986 og Fiskeoppdrett 1986 (statistikkskjema).

3 . TABELLVERK

TABELL 1

DRIFTSRESULTATER (REGNSKAPSANALYSE) FOR SETTEFISKANLEGG.
LANDET TOTALT.

Alt. 1: Beholdninger verdsatt til 0

TEKST	Gjennomsnitt pr. anlegg 1986	Gjennomsnitt pr. anlegg 1985
1. Salgsinntekt kr	4 472 230	3 269 789
2. Andre ord. inntekter "	2 394	40 479
3. Erstatninger "	55 199	29 185
4. DRIFTSINNTEKTER "	4 529 822	3 339 453
5. Rogn/ungel kostnader "	496 737	458 726
6. Førkostnader "	293 575	229 233
7. Forsikringskostnader "	157 425	101 214
8. Elektrisitetskostnad "	110 895	76 457
9. Lønnskostnader "	769 751	567 819
10. Andre driftskostnader "	773 036	560 274
11. Kalk. avskrivninger "	206 880	174 814
12. Beh. endring (+/-) "	0	0
13. DRIFTSKOSTNADER "	2 808 299	2 168 537
14. DRIFTSRESULTAT "	1 721 524	1 170 916
15. Renteinntekter "	174 406	99 165
16. Rentekostnader "	375 379	274 310
17. RESULTAT FØR EOP "	1 520 551	995 771
18. Kalk. eierlønn "	25 292	50 440
19. DRIFTSKOSTNADER II "	2 833 591	2 218 977
20. DRIFTSRESULTAT II "	1 696 232	1 120 476
21. RESULTAT FØR EOP II "	1 495 259	945 331
22. Resultatgrad I %	11.4	29.3
23. Resultatgrad II %	10.3	26.7
24. Totalrentab. I %	27.4	27.4
25. Totalrentab. II %	26.8	25.2
26. Rentedekningsgrad I %	2 034.0	3 878.7
27. Rentedekningsgrad II %	2 021.0	3 806.9
28. Bto. driftsmargin I %	17.3	32.5
29. Bto. driftsmargin II %	16.1	30.0
30. Bto. fortj. marg. I %	- 4.1	15.9
31. Bto. fortj. marg. II %	- 5.2	13.5
32. Likviditetsgrad 2 %	146.6	92.7
33. Likv. reserve/oms. %	60.9	41.4
34. Egenkapitalandel %	- 2.6	10.3
35. Korts. gjeld/aktiva %	45.2	40.8
36. Langs. gjeld/aktiva %	57.3	48.7
37. Uttak settefisk stk.	190 502	214 314
38. Antall årsverk	3.9	3.6
39. Konesjonsstørrelse stk.	302 857	269 857
40. Utnyttelsesgrad %	69.1	87.3
41. Uttak ant. årsverk stk.	47 496	55 380
42. Verdi av produksjon kr	4 472 230	3 269 789
43. V. av prod. pr. årsverk "	1 052 281	881 118
44. Kalk. rente på EK "	137 993	153 965
45. Kalk avskr. (BL) "	216 438	185 544
46. Totale kostnader "	3 356 521	2 657 982
47. Totale inntekter "	4 704 228	3 438 618
48. Lønnsevne "	2 142 750	1 398 895
49. L. evne pr. årsverk "	459 910	336 223
50. Rent overskudd "	1 347 707	780 636
51. Ant. anlegg i utvalg	35	35

Romertall I: Eksklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

Romertall II: Inklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

TABELL 2

DRIFTSRESULTATER (REGNSKAPSANALYSE) FOR SETTEFISKANLEGG.
LANDET TOTALT.

Alt. 2: Beholdninger verdsatt til 70% av veil. pris x kvantum			
TEKST		Gj.sn. pr.anl. 1986	Gj.sn. pr.anl. 1985
1. Salgsinntekt	kr	4 472 230	3 269 789
2. Andre ord. inntekter	"	2 394	40 479
3. Erstatninger	"	55 199	29 185
4. DRIFTSINNTEKTER	"	4 529 822	3 339 453
5. Rogn/yngel kostnader	"	496 737	458 726
6. Førkostnader	"	293 575	229 233
7. Forsikringskostnader	"	157 425	101 214
8. Elektrisitetskostnad	"	110 895	76 457
9. Lønnskostnader	"	769 751	567 819
10. Andre driftskostnader	"	773 036	560 274
11. Kalk. avskrivninger	"	206 880	174 814
12. Beh. endring (+/-)	"	964 452	656 121
13. DRIFTSKOSTNADER	"	2 217 039	1 512 416
14. DRIFTSRESULTAT	"	2 312 783	1 827 037
15. Renteinntekter	"	174 406	99 165
16. Rentekostnader	"	375 379	274 310
17. RESULTAT FØR EOP	"	2 111 811	1 651 892
18. Kalk. eierlønn	"	25 292	50 440
19. DRIFTSKOSTNADER II	"	2 242 331	1 562 856
20. DRIFTSRESULTAT II	"	2 287 491	1 776 597
21. RESULTAT FØR EOP II	"	2 086 519	1 601 452
22. Resultatgrad I	%	51.0	56.2
23. Resultatgrad II	%	49.9	53.7
24. Totalrentab. I	%	30.2	31.5
25. Totalrentab. II	%	29.7	30.0
26. Rentedekningsgrad I	%	2 356.7	5 239.0
27. Rentedekningsgrad II	%	2 343.7	5 167.2
28. Bto. driftsmargin I	%	55.3	59.0
29. Bto. driftsmargin II	%	54.1	56.6
30. Bto. fortj. marg. I	%	33.9	42.5
31. Bto. fortj. marg. II	%	32.8	40.1
32. Likviditetsgrad 2	%	146.6	92.7
33. Likv. reserve/oms.	%	60.9	41.4
34. Egenkapitalandel	%	30.8	40.1
35. Korts. gjeld/aktiva	%	29.1	27.0
36. Langs. gjeld/aktiva	%	40.1	32.6
37. Uttak settefisk	stk.	190 502	214 314
38. Antall årsverk		3.9	3.6
39. Konesjonsstørrelse	stk.	302 857	269 857
40. Utnyttelsesgrad	%	69.1	87.3
41. Uttak ant. årsverk	stk.	47 496	55 380
42. Verdi av produksjon	kr	5 063 489	3 925 910
43. V. av prod. pr. årsverk	"	1 240 618	1 069 367
44. Kalk. rente på EK	"	351 287	307 098
45. Kalk. avskr. (BL)	"	222 167	189 595
46. Totale kostnader	"	3 575 543	1 815 166
47. Totale inntekter	"	5 295 488	4 094 739
48. Lønnsevne	"	2 514 988	1 897 832
49. L. evne pr. årsverk	"	594 306	481 167
50. Rent overskudd	"	1 719 945	1 279 573
51. Ant. anlegg i utvalg		35	35

Romertall I: Eksklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

Romertall II: Inklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

TABELL 3

DRIFTSRESULTATER (REGNSKAPSANALYSE) FOR SETTEFISKANLEGG.
LANDET TOTALT.

Alt. 3: Beholdninger verdsatt til veiledende pris x kvantum		
TEKST	Gjennomsnitt pr. anlegg 1986	Gjennomsnitt pr. anlegg 1985
1. Salgsinntekt	kr 4 472 230	3 269 789
2. Andre ord. inntekter	" 2 394	40 479
3. Erstatninger	" 55 199	29 185
4. DRIFTSINNTEKTER	" 4 529 822	3 339 453
5. Rogn/ynge kostnader	" 496 737	458 726
6. Førkostnader	" 293 575	229 233
7. Forsikringskostnader	" 157 425	101 214
8. Elektrisitetskostnad	" 110 895	76 457
9. Lønnskostnader	" 769 751	567 819
10. Andre driftskostnader	" 773 036	560 274
11. Kalk. avskrivninger	" 206 880	174 814
12. Beh. endring (+/-)	" 844 656	937 316
13. DRIFTSKOSTNADER	" 1 963 642	1 231 221
14. DRIFTSRESULTAT	" 2 566 180	2 108 232
15. Renteinntekter	" 174 406	99 165
16. Rentekostnader	" 375 379	274 310
17. RESULTAT FØR EOP	" 2 365 208	1 933 087
18. Kalk. eierlønn	" 25 292	50 440
19. DRIFTSKOSTNADER II	" 1 988 934	1 281 661
20. DRIFTSRESULTAT II	" 2 540 888	2 057 792
21. RESULTAT FØR EOP II	" 2 339 916	1 882 647
22. Resultatgrad I	% 68.0	67.7
23. Resultatgrad II	% 66.9	65.2
24. Totalrentab. I	% 30.3	32.4
25. Totalrentab. II	% 29.9	31.1
26. Rentedekningsgrad I	% 2 494.9	5 822.0
27. Rentedekningsgrad II	% 2 482.0	5 750.2
28. Bto. driftsmargin I	% 71.6	70.4
29. Bto. driftsmargin II	% 70.4	68.0
30. Bto. fortj. marg. I	% 50.2	53.9
31. Bto. fortj. marg. II	% 49.1	51.4
32. Likviditetsgrad 2	% 146.6	92.7
33. Likv. reserve/oms.	% 60.9	41.4
34. Egenkapitalandel	% 38.3	47.1
35. Korts. gjeld/aktiva	% 25.8	23.8
36. Langs. gjeld/aktiva	% 35.8	28.7
37. Uttak settefisk	stk. 190 502	214 314
38. Antall årsverk	3.9	3.6
39. Konesjonsstørrelse	stk. 302 857	269 857
40. Utnyttelsesgrad	% 69.1	87
41. Uttak ant. årsverk	stk. 47 496	55 380
42. Verdi av produksjon	kr 5 316 886	4 207 150
43. V. av prod. pr. årsverk	" 1 321 334	1 150 045
44. Kalk. rente på EK	" 460 920	382 020
45. Kalk avskr. (BL)	" 223 886	190 771
46. Totale kostnader	" 3 686 895	2 891 264
47. Totale inntekter	" 5 548 885	4 375 934
48. Lønnsevne	" 2 657 032	2 102 929
49. L. evne pr. årsverk	" 646 564	540 520
50. Rent overskudd	" 1 861 989	1 484 670
51. Ant. anlegg i utvalg	35	35

Romertall I: Eksklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

Romertall II: Inklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

TABELL 4

DRIFTSRESULTATER (REGNSKAPSANALYSE) FOR SETTEFISKANLEGG
MED OMSETNING UNDER 2 MILL. KR.

Alt. 1: Beholdninger verdsatt til 0		
TEKST	Gj.sn. pr.anl. 1986	Gj.sn.pr. anl. 1985
1. Salgsinntekt	kr	
2. Andre ord. inntekter	"	
3. Erstatninger	"	
4. DRIFTSINNTEKTER	"	
5. Rogn/yngel kostnader	"	
6. Førkostnader	"	
7. Forsikringskostnader	"	
8. Elektrisitetskostnad	"	
9. Lønnskostnader	"	
10. Andre driftskostnader	"	
11. Kalk. avskrivninger	"	
12. Beh. endring (+/-)	"	
13. DRIFTSKOSTNADER	"	
14. DRIFTSRESULTAT	"	
15. Renteinntekter	"	
16. Rentekostnader	"	
17. RESULTAT FØR EOP	"	
18. Kalk. eierlønn	"	
19. DRIFTSKOSTNADER II	"	
20. DRIFTSRESULTAT II	"	
21. RESULTAT FØR EOP II	"	
22. Resultatgrad I	%	
23. Resultatgrad II	%	
24. Totalrentab. I	%	
25. Totalrentab. II	%	
26. Rentedekningsgrad I	%	
27. Rentedekningsgrad II	%	
28. Bto. driftsmargin I	%	
29. Bto. driftsmargin II	%	
30. Bto. fortj. marg. I	%	
31. Bto. fortj. marg. II	%	
32. Likviditetsgrad 2	%	
33. Likv. reserve/oms.	%	
34. Egenkapitalandel	%	
35. Korts. gjeld/aktiva	%	
36. Langs. gjeld/aktiva	%	
37. Uttak settefisk	stk.	
38. Antall årsverk	"	
39. Konesjonsstørrelse	stk.	
40. Utnyttelsesgrad	%	
41. Uttak ant. årsverk	stk.	
42. Verdi av produksjon	kr	
43. V.av prod.pr.årsverk	"	
44. Kalk. rente på EK	"	
45. Kalk avskr. (BL)	"	
46. Totale kostnader	"	
47. Totale inntekter	"	
48. Lønnsevne	"	
49. L.evne pr. årsverk	"	
50. Rent overskudd	"	
51. Ant. anlegg i utvalg	"	

Romertall I: Eksklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

Romertall II: Inklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

TABELL 5

DRIFTSRESULTATER (REGNSKAPSANALYSE) FOR SETTEFISKANLEGG
MED OMSETNING UNDER 2 MILL. KR.

Alt. 2: Beholdninger verdsatt til 70% av veil. pris x kvantum		
TEKST	Gj.sn. pr.anl. 1986	Gj.sn. pr.anl. 1985
1. Salgsinntekt	1 030 693	1 321 511
2. Andre ord. inntekter	2 814	1 781
3. Erstatninger	14 390	36 923
4. DRIFTSINNTEKTER	1 047 897	1 360 215
5. Rogn/ungel kostnader	302 814	191 900
6. Fôrkostnader	108 112	97 267
7. Forsikringskostnader	56 453	66 771
8. Elektrisitetskostnad	53 127	62 424
9. Lønnskostnader	470 463	319 356
10. Andre driftskostnader	223 505	214 329
11. Kalk. avskrivninger	144 784	113 553
12. Beh. endring (+/-)	1 060 536	574 482
13. DRIFTSKOSTNADER	686 701	491 118
14. DRIFTSRESULTAT	361 196	869 097
15. Renteinntekter	7 268	32 279
16. Rentekostnader	224 255	258 415
17. RESULTAT FØR EOP	144 209	642 961
18. Kalk. eierlønn	40 049	68 987
19. DRIFTSKOSTNADER II	726 750	560 105
20. DRIFTSRESULTAT II	322 147	800 110
21. RESULTAT FØR EOP II	104 160	573 974
22. Resultatgrad I	43.9	63.8
23. Resultatgrad II	39.7	58.6
24. Totalrentab. I	12.1	24.1
25. Totalrentab. II	10.7	21.2
26. Rentedekningsgrad I	310.5	537.9
27. Rentedekningsgrad II	296.5	430.1
28. Bto. driftsmargin I	61.7	68.8
29. Bto. driftsmargin II	57.6	63.8
30. Bto. fortj. marg. I	4.7	40.9
31. Bto. fortj. marg. II	0.6	35.9
32. Likviditetsgrad 2	29.4	55.6
33. Likv. reserve/oms.	117.4	53.1
34. Egenkapitalandel	14.3	18.5
35. Korts. gjeld/aktiva	35.7	36.5
36. Langs. gjeld/aktiva	49.9	44.8
37. Uttak settefisk	45 250	87 461
38. Antall årsverk	2.4	2.5
39. Konesjonsstørrelse	181 250	162 692
40. Utnyttelsesgrad	51.5	64.8
41. Uttak ant. årsverk	19 584	37 494
42. Verdi av produksjon	1 703 249	1 895 993
43. V.av prod.pr.årsverk	729 695	768 859
44. Kalk. rente på EK	63 813	102 018
45. Kalk avskr. (BL)	148 278	117 508
46. Totale kostnader	1 690 869	1 498 975
47. Totale inntekter	1 727 721	1 966 976
48. Lønnsevne	547 363	856 344
49. L.evne pr. årsverk	222 652	333 722
50. Rent overskudd	36 852	468 001
51. Ant. anlegg i utvalg	8	13

Romertall I: Eksklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

Romertall II: Inklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

TABELL 6

DRIFTSRESULTATER (REGNSKAPSANALYSE) FOR SETTEFISKANLEGG
MED OMSETNING UNDER 2 MILL. KR.

Alt. 3: Beholdninger verdsatt til veiledende pris x kvantum		
TEKST	Gj.sn. pr.anl. 1986	Gj.sn. pr.anl. 1985
1. Salgsinntekt	kr 1 030 693	1 321 511
2. Andre ord. inntekter	" 2 814	1 781
3. Erstatninger	" 14 390	36 923
4. DRIFTSINNTEKTER	" 1 047 897	1 360 215
5. Rogn/ungel kostnader	" 302 814	191 900
6. Fôrkostnader	" 108 112	97 267
7. Forsikringskostnader	" 56 453	66 771
8. Elektrisitetskostnad	" 53 127	62 424
9. Lønnskostnader	" 470 463	319 356
10. Andre driftskostnader	" 223 505	214 329
11. Kalk. avskrivninger	" 144 784	113 553
12. Beh. endring (+/-)	" 960 795	820 689
13. DRIFTSKOSTNADER	" 398 463	244 911
14. DRIFTSRESULTAT	" 649 434	1 115 304
15. Renteinntekter	" 7 268	32 279
16. Rentekostnader	" 224 255	258 415
17. RESULTAT FØR EOP	" 432 447	889 168
18. Kalk. eierlønn	" 40 049	68 987
19. DRIFTSKOSTNADER II	" 438 511	313 898
20. DRIFTSRESULTAT II	" 609 386	1 046 317
21. RESULTAT FØR EOP II	" 392 398	820 181
22. Resultatgrad I	% 99.9	83.6
23. Resultatgrad II	% 95.8	78.5
24. Totalrentab. I	% 17.4	27.4
25. Totalrentab. II	% 16.2	24.7
26. Rentedekningsgrad I	% 488.5	642.5
27. Rentedekningsgrad II	% 474.4	534.7
28. Bto. driftsmargin I	% 115.8	88.5
29. Bto. driftsmargin II	% 111.7	83.4
30. Bto. fortj. marg. I	% 58.8	60.6
31. Bto. fortj. marg. II	% 54.7	55.6
32. Likviditetsgrad 2	% 29.4	55.6
33. Likv. reserve/oms.	% 117.4	53.1
34. Egenkapitalandel	% 24.4	29.3
35. Korts. gjeld/aktiva	% 30.4	31.6
36. Langs. gjeld/aktiva	% 45.0	39.0
37. Uttak settefisk	stk. 45 250	87 461
38. Antall årsverk	2.4	2.5
39. Konesjonsstørrelse	stk. 181 250	162 692
40. Utnyttelsesgrad	% 51.5	64.8
41. Uttak ant. årsverk	stk. 19 584	37 494
42. Verdi av produksjon	kr 1 991 488	2 142 200
43. V.av prod.pr.årsverk	" 858 485	863 828
44. Kalk. rente på EK	" 105 717	145 321
45. Kalk avskr. (BL)	" 149 367	118 117
46. Totale kostnader	" 1 733 862	1 542 887
47. Totale inntekter	" 2 015 960	2 213 183
48. Lønnsevne	" 792 609	1 058 639
49. L.evne pr. årsverk	" 332 035	411 115
50. Rent overskudd	" 282 097	670 296
51. Ant. anlegg i utvalg	8	13

Romertall I: Eksklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

Romertall II: Inklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

TABELL 7

DRIFTSRESULTATER (REGNSKAPSANALYSE) FOR SETTEFISKANLEGG
MED OMSETNING OVER 2 MILL. KR.

Alt. 1: Beholdninger verdsatt til 0		
TEKST	Gj.sn. pr.anl. 1986	Gj.sn. pr.anl. 1985
1. Salgsinntekt	5 491 945	4 421 045
2. Andre ord. inntekter	2 269	63 346
3. Erstatninger	67 290	24 613
4. DRIFTSINNTEKTER	5 561 504	4 509 004
5. Rogn/ungel kostnader	554 195	616 397
6. Førkostnader	384 526	307 214
7. Forsikringskostnader	187 342	121 568
8. Elektrisitetskostnad	128 012	84 750
9. Lønnskostnader	858 429	714 638
10. Andre driftskostnader	935 860	764 695
11. Kalk. avskrivninger	225 279	211 013
12. Beh. endring (+/-)	0	0
13. DRIFTSKOSTNADER	3 273 643	2 820 275
14. DRIFTSRESULTAT	2 323 860	1 688 729
15. Renteinntekter	223 928	138 689
16. Rentekostnader	420 156	283 703
17. RESULTAT FØR EOP	2 127 632	1 543 715
18. Kalk. eierlønn	20 920	39 480
19. DRIFTSKOSTNADER II	3 258 564	2 859 755
20. DRIFTSRESULTAT II	2 302 940	1 649 249
21. RESULTAT FØR EOP II	2 106 713	1 504 235
22. Resultatgrad I	40.6	36.3
23. Resultatgrad II	40.3	35.4
24. Totalrentab. I	40.6	38.0
25. Totalrentab. II	40.4	37.1
26. Rentedeckningsgrad I	2 667.7	5 997.1
27. Rentedeckningsgrad II	2 655.0	5 946.7
28. Bto. driftsmargin I	41.6	38.2
29. Bto. driftsmargin II	41.3	37.3
30. Bto. fortj. marg. I	30.8	28.3
31. Bto. fortj. marg. II	30.5	27.5
32. Likviditetsgrad 2	181.4	114.8
33. Likv. reserve/oms.	44.2	34.6
34. Egenkapitalandel	7.9	34.3
35. Korts. gjeld/aktiva	37.8	30.0
36. Langs. gjeld/aktiva	54.2	35.5
37. Uttak settefisk	233 540	289 272
38. Antall årsverk	4.3	4.2
39. Konesjonsstørrelse	338 889	333 181
40. Utnyttelsesgrad	74.4	100.5
41. Uttak ant. årsverk	55 766	65 949
42. Verdi av produksjon	5 491 945	4 421 045
43. V.av prod.pr.årsverk	1 236 903	1 078 395
44. Kalk. rente på EK	175 249	225 208
45. Kalk avskr. (BL)	237 254	226 666
46. Totale kostnader	3 865 945	3 384 319
47. Totale inntekter	5 785 432	4 647 693
48. Lønnsevne	2 798 836	2 017 492
49. L.evne pr. årsverk	612 829	451 206
50. Rent overskudd	1 919 487	1 263 374
51. Ant. anlegg i utvalg	27	22

Romertall I: Eksklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

Romertall II: Inklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

TABELL 8

DRIFTSRESULTATER (REGNSKAPSANALYSE) FOR SETTEFISKANLEGG
MED OMSETNING OVER 2 MILL. KR.

Alt. 2: Beholdninger verdsatt til 70% av veil. pris x kvantum			
TEKST	Gj.sn. pr.anl. 1986	Gj.sn pr.anl. 1985	
1. Salgsinntekt	kr	5 491 945	4 421 045
2. Andre ord. inntekter	"	2 269	63 346
3. Erstatninger	"	67 290	24 613
4. DRIFTSINNTEKTER	"	5 561 504	4 509 004
5. Rogn/yngel kostnader	"	554 195	616 397
6. Førkostnader	"	384 526	307 214
7. Forsikringskostnader	"	187 342	121 568
8. Elektrisitetskostnad	"	128 012	84 750
9. Lønnskostnader	"	858 429	714 638
10. Andre driftskostnader	"	935 860	764 695
11. Kalk. avskrivninger	"	225 279	211 013
12. Beh. endring (+/-)	"	935 983	704 362
13. DRIFTSKOSTNADER	"	2 670 473	2 115 913
14. DRIFTSRESULTAT	"	2 891 031	2 393 091
15. Renteinntekter	"	223 923	138 689
16. Rentekostnader	"	420 156	283 703
17. RESULTAT FØR EOP	"	2 694 804	2 248 077
18. Kalk. eierlønn	"	20 920	39 480
19. DRIFTSKOSTNADER II	"	2 691 392	2 155 393
20. DRIFTSRESULTAT II	"	2 870 112	2 353 611
21. RESULTAT FØR EOP II	"	2 673 884	2 208 597
22. Resultatgrad I	%	53.2	51.8
23. Resultatgrad II	%	52.9	50.9
24. Totalrentab. I	%	35.5	35.9
25. Totalrentab. II	%	35.4	35.3
26. Rentedekningsgrad I	%	2 962.9	8 016.9
27. Rentedekningsgrad II	%	2 950.3	7 966.5
28. Bto. driftsmargin I	%	53.4	53.4
29. Bto. driftsmargin II	%	53.1	52.5
30. Bto. fortj. marg. I	%	42.6	43.5
31. Bto. fortj. marg. II	%	42.3	42.6
32. Likviditetsgrad 2	%	181.4	114.8
33. Likv. reserve/oms.	%	44.2	34.6
34. Egenkapitalandel	%	35.7	52.9
35. Korts. gjeld/aktiva	%	27.0	21.5
36. Langs. gjeld/aktiva	%	37.1	25.4
37. Uttak settefisk	stk.	233 540	298 272
38. Antall årsverk		4.3	4.2
39. Konesesjonsstørrelse	stk.	338 889	333 181
40. Utnyttelsesgrad	%	74.4	100.5
41. Uttak ant. årsverk	stk.	55 766	65 949
42. Verdi av produksjon	kr	6 059 116	5 125 407
43. V.av prod.pr.årsverk	"	1 392 002	1 246 940
44. Kalk. rente på EK	"	436 464	428 281
45. Kalk avskr. (BL)	"	244 059	232 192
46. Totale kostnader	"	4 133 964	3 592 918
47. Totale inntekter	"	6 352 604	5 352 055
48. Lønnsevne	"	3 097 988	2 513 255
49. L.evne pr. årsverk	"	704 426	568 294
50. Rent overskudd	"	2 218 639	1 759 137
51. Ant. anlegg i utvalg		27	22

Romertall I: Eksklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

Romertall II: Inklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

TABELL 9

DRIFTSRESULTATER (REGNSKAPSANALYSE) FOR SETTEFISKANLEGG
MED OMSETNING OVER 2 MILL. KR.

Alt. 3: Beholdninger verdsatt til veiledende pris x kvantum			
TEKST		Gj.sn. pr.anl. 1986	Gj.sn. pr.anl. 1985
1. Salgsinntekt	kr	5 491 945	4 421 045
2. Andre ord. inntekter	"	2 269	63 346
3. Erstatninger	"	67 290	24 613
4. DRIFTSINNTEKTER	"	5 561 504	4 509 004
5. Rogn/ungel kostnader	"	554 195	616 397
6. Fôrkostnader	"	384 526	307 214
7. Forsikringskostnader	"	187 342	121 568
8. Elektrisitetskostnad	"	128 012	84 750
9. Lønnskostnader	"	858 429	714 638
10. Andre driftskostnader	"	935 860	764 695
11. Kalk. avskrivninger	"	225 279	211 013
12. Beh. endring (+/-)	"	810 245	1 006 232
13. DRIFTSKOSTNADER	"	2 427 399	1 814 043
14. DRIFTSRESULTAT	"	3 134 105	2 694 961
15. Renteinntekter	"	223 928	138 689
16. Rentekostnader	"	420 156	283 703
17. RESULTAT FØR EOP	"	2 937 877	2 549 947
18. Kalk. eierlønn	"	20 920	39 480
19. DRIFTSKOSTNADER II	"	2 448 319	1 853 523
20. DRIFTSRESULTAT II	"	3 113 185	2 655 481
21. RESULTAT FØR EOP II	"	2 916 958	2 510 467
22. Resultatgrad I	%	58.6	58.4
23. Resultatgrad II	%	58.3	57.5
24. Totalrentab. I	%	34.2	35.5
25. Totalrentab. II	%	34.0	35.0
26. Rentedekningsgrad I	%	3 089.5	8 882.6
27. Rentedekningsgrad II	%	3 076.8	8 832.2
28. Bto. driftsmargin I	%	58.5	59.8
29. Bto. driftsmargin II	%	58.2	59.0
30. Bto. fortj. marg. I	%	47.7	50.0
31. Bto. fortj. marg. II	%	47.4	49.1
32. Likviditetsgrad 2	%	181.4	114.8
33. Likv. reserve/oms.	%	44.2	34.6
34. Egenkapitalandel	%	42.4	57.7
35. Korts. gjeld/aktiva	%	24.4	19.4
36. Langs. gjeld/aktiva	%	33.1	22.8
37. Uttak settefisk	stk.	233 540	289 272
38. Antall årsverk		4.3	4.2
39. Konesjonsstørrelse	stk.	338 889	333 181
40. Utnyttelsesgrad	%	74.4	100.5
41. Uttak ant. årsverk	stk.	55 766	65 949
42. Verdi av produksjon	kr	6 302 190	5 427 277
43. V.av prod.pr.årsverk	"	1 458 474	1 319 174
44. Kalk. rente på EK	"	566 165	521 888
45. Kalk avskr. (BL)	"	245 966	233 703
46. Totale kostnader	"	4 265 572	3 688 036
47. Totale inntekter	"	6 595 677	5 653 925
48. Lønnsevne	"	3 209 453	2 720 007
49. L.evne pr. årsverk	"	739 758	616 986
50. Rent overskudd	"	2 330 105	1 965 889
51. Ant. anlegg i utvalg		27	22

Romertall I: Eksklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

Romertall II: Inklusiv kalkulatorisk eierlønn som kostnad.

4. RESULTATER

Som nevnt i innledningskapittelet er resultatene presentert i eget tabellverk (kapittel 3). I dette kapittel 4 vil en utdype en del av tallene.

4.1. Inntekter

I tabellene er driftsinntektene definert som summen av salgsinntekter, andre ordinære inntekter og erstatninger. I gj.snitt for alle anleggene var disse inntektene henholdsvis kr 4 472 230, kr 2 394 og kr 55 199 i 1986. Da denne undersøkelsen har hatt som formål å undersøke lønnsomheten og andre økonomiske størrelser i settefiskproduksjonen, er anlegg der andre ordinære inntekter har utgjort mer enn 20 prosent av totalomsettingen holdt utenfor lønnsomhetsundersøkelsen. Salgsinntekten, som kommer fra salg av yngel, settefisk og smolt, har som en ser av tabell 1 økt med 37 prosent fra 1985 til 1986.

I tabellverket finnes også 2 andre former for inntekter: renteinntekter og beholdningsendringer. Av disse trenger beholdningsendringene en nærmere omtale.

I tabellverket er beholdningsendringer inkludert som inntekt fra post 46 og utover. Beholdningsendring kan imidlertid også bli betraktet som en kostnadsreducerende post. Dette er gjort i tabellverket post 1-45 (se under 4.2). Hvor stor denne urealiserte inntekten - eller alternativt kostnadsreduksjon - er, avhenger foruten av kvantumsendringene av verdifastsettelsen av beholdningsendringene. I denne publikasjon er denne utregnet i 3 alternativer: beholdning verdsatt til 0 (alt. 1), til 70 prosent av veiledende pris x kvantum (alt. 2) og til veiledende pris x kvantum (alt. 3). Av disse vurderer en alt. 2 som det heldigste i denne forbindelse, og det er dette alternativ som er lagt til grunn i utregningen og omtalen av resultatet i sammendrag og i dette kapittelet.

Verdien av beholdningsendringen ble da kr 964 542 i 1986 mot kr 656 121 i 1985. Nest etter salgsinntekten var dette den viktigste inntektsposten i 1986.

Beholdningsendringene utgjorde størst del av inntektene hos de anlegg som hadde lavest omsetning.

4.2. Kostnader

En har følgende fordeling på kostnadsarter av driftskostnader eksklusive beholdningsendringer:

	Alle anlegg	Oms. under 2 mill. kr	Oms. over 2 mill. kr
Rogn-/yngel kostn.	17.7 %	22.3 %	16.9 %
Forkostnader	10.5 %	8.0 %	11.7 %
Forsikringskostn.	5.6 %	4.2 %	5.7 %
Elektrisitetskostn.	3.9 %	3.9 %	3.9 %
Lønnskostnader	27.4 %	34.6 %	26.2 %
Andre driftskostn.	27.5 %	16.4 %	28.6 %
Kalk.avskrivning	7.4 %	10.7 %	6.9 %
Driftskostnader eksklusive beholdningsendringer	100.0 %	100.0 %	100.0 %

Det går klart frem at lønnskostnader og rogn-/yngelkostnader er de største kostnadspostene. Samleposten "andre driftskostnader" utgjør også en stor andel. For landet totalt utgjør disse 3 postene over 72 prosent av driftskostnadene eksklusive beholdningsendringer.

I undersøkelsen vil en ikke legge for mye vekt på de forskjeller en finner i kostnadsartens relative betydning i anlegg med omsetning over 2 mill.kroner og anlegg med omsetning under 2 mill.kroner. På grunn av lite utvalg vil tilfeldige variasjoner kunne ha betydning for forskjellene. Det er likevel grunn til å merke seg at lønnskostnadene utgjør en betydelig større del av driftskostnadene for anleggene med lavest omsetning, selv om de samme anleggene i tillegg har en kalkulatorisk eierlønn som er nesten dobbelt så stor som det anleggene med omsetning over 2 mill.kroner har. Dette må bety at arbeidsinnsatsen i anleggene med laveste omsetning er relativt høyere enn i anleggene med høyeste omsetning.

Når det gjelder rentekostnader, utgjør disse omlag 13.4 prosent av driftskostnader eksklusive beholdningsendringer for landet totalt. For anlegg med omsetning under 2 mill.kroner er det samme tallet 16.5 prosent, mens det for anlegg med omsetning over 2 mill.kroner er 12.8 prosent. Denne store forskjellen i rentekostnadens relative betydning har sin viktigste årsak i anleggenes finansiering, noe som blant annet gjenspeiler seg i anleggenes egenkapitalandel.

I tabellverkets tabeller (post 1-45) betrakter en beholdningsendringer som en kostnad- eller en kostnadsreducerende post. Ved

en økning i verdiene på beholdningene, vil beholdningsendringer redusere driftskostnadene, og omvendt ved en nedgang i beholdningenes verdi fra begynnelsen til slutten av året øke driftskostnadene. Hvor stor betydning dette får f.eks. for årets resultat vil være avhengig av de forutsetninger som blir tatt med hensyn til verdsettelse av beholdninger (se forøvrig kapittel 5, punkt 12). Hensikten med å betrakte beholdningsendringer som en kostnadsreduserende post, er å finne et uttrykk for kostnadene som er nedlagt på den yngel, settefisk eller smolt som er solgt i 1986. På grunn av vanskelighetene med å anslå hvilke kostnader som er nedlagt i yngel til enhver tid, og fordi alle anlegg i en slik undersøkelse må behandles etter like regler, viser en i tabellverket tre alternative verdier for beholdningsendring av levende fisk. Som tidligere nevnt bygger antagelig alternativ 2 på de mest relevante forutsetninger. Som nevnt i punkt 4.1 utgjorde beholdningsendringer størst del av inntektene hos de anlegg som hadde lavest omsetning. Forklaringen er nok at flere av anleggene med lavest omsetning er under oppbygging, men kan også skyldes forskjeller i fordeling av produksjonen mellom yngel, ettårig og toårig smolt.

Som tidligere nevnt i punkt 4.1 blir beholdningsendringer betraktet som en inntektspost fra post 46 og utover. Dette fører til at posten totale kostnader (post 46) ikke er korrigert for endringer i beholdningene.

4.3. Lønnsomhetsbetraktninger

En skal i dette punkt kommentere noen av de postene i tabellene som karakteriseres som lønnsomhetsmål. I tabellene er det postene 14, 17, 20-31 og postene 48-50 som går inn under denne benevnelsen. I fremstillingen vil en når det gjelder lønnsomhetsmålene i postene 14, 17 og postene 20-31 ta utgangspunkt i alternativ 2 (tabellene 2, 5, 7). I dette alternativet er beholdningene vurdert forsiktig, og det skulle således være grunnlag for å kunne sammenligne resultatene med visse reservasjoner med tilsvarende resultater for andre næringer.

Generelt må en kunne si at lønnsomhetsmålene en finner for landet totalt tyder på at lønnsomheten i settefiskproduksjon i 1986 har vært meget høy. Resultatene før ekstraordinære poster II utgjør 46.7 prosent av salgsinntekter, noe som må sies å være meget høyt. Det samme inntrykk finner en ved å gå gjennom listen av lønnsomhetsmål som er beregnet i tabellen. Resultatgrad II er 49.9 prosent, totalrentabilitet II er 29.7 prosent, brutto driftsmargin II er 54.1 prosent og brutto fortjenestemargin II er 32.8 prosent (Romertall II betyr at kalkulatorisk eierlønn inngår som kostnad i lønnsomhetsmålene).

Et sentralt spørsmål er hvor stor betydning forutsetningene bak verdifastsettingen av levende fisk har for disse gode

lønnsomhetsresultatene. Et svar på dette kan en få ved å betrakte lønnsomhetsresultatene i alternativ 1 (beholdninger av fisk verdsatt til 0). En ser her at de forskjellige lønnsomhetsmål alle blir presset nedover ved å bevege seg fra alternativ 2 til alternativ 1, men nivået på nedgangen er høyst forskjellig. Dette ser en f.eks. ved å sammenligne totalrentabilitet og brutto fortjenestemargin.

Noe av det som styrker utsagnet om at 1986 var et meget godt år for settefiskprodusentene er, at selv i alternativ 1 hvor beholdningene av levende fisk blir verdsatt til 0 viser lønnsomhetstallene seg å være til dels meget gode. Totalrentabilitet II på 26.8 prosent og bruttofortjenestemargin II på -5.2 prosent viser at spredningen er relativt sett større her enn i alternativ 2. Som tidligere nevnt må alternativ 1 betraktes som et minimumsalternativ med hensyn på verdsettelse av levende fisk. Dette betyr at selv om en skulle mene at verdsettingen i alternativ 2 er for høy, og at resultatene dermed ligger et sted mellom alternativ 1 og alternativ 2, så vil likevel resultatene ifølge denne undersøkelse måtte betraktes som gode for næringen i 1986.

I tabellene 4-9 finner en de samme resultatmål fordelt på anlegg med omsetning henholdsvis mindre og større enn 2 mill.kroner. Alle de tre alternativene viser en entydig konklusjon om at anleggene med høyest omsetning er mest lønnsomme. Anleggene med omsetning under 2 mill.kroner har i 1986 gått ned i lønnsomhet i forhold til 1985. Den mest sannsynlige forklaring på dette er at anleggene med lavest omsetning er anlegg som i større grad er under oppbygging, enn anlegg som har høy omsetning. Dette fører igjen til at de har høye rentekostnader, som kombinert med et lavt salg har vært med på å trekke ned lønnsomheten.

Anlegg med omsetning over 2 mill.kroner har i gjennomsnitt rentekostnader lik kr 420 156 som er 7.6 prosent av deres gjennomsnittlige driftsinntekter. For de minste anleggene er rentekostnadene kr 224 255, 21.4 prosent av deres driftsinntekter.

Når det gjelder omsatt kvantum har de største anleggene et samlet uttak av settefisk på 68.9 prosent av samlet konsesjon. Tilsvarende tall for de minste anleggene er 25 prosent. Salg av yngel sett i forhold til konsesjon var henholdsvis 90.3 og 27.9 prosent i de to gruppene. Disse tallene tydeliggjør at anleggene med lavest omsetning er i en oppbyggingsfase, og den svakere lønnsomheten her må sees på denne bakgrunnen.

Oversikten nedenfor viser hvor mange anlegg som under de forskjellige alternativer kommer ut med negative tall. En har tatt for seg fire sentrale lønnsomhetsmål fra tabellene. Det er 35 anlegg med i undersøkelsen totalt. Gruppen med omsetning over 2 mill.kroner består av 27 anlegg, mens gruppen med omsetning

under 2 mill.kroner består av 8 anlegg.

Antall settefiskanlegg med negative resultatmål i 1986

	Drifts- resul- tat II	Resultat før ekstra- ordinære poster II	Total renta- bilitet II	Brutto fortjen- este mar- gin II
Beholdning verdsatt til 0 (alt. 1)				
Av hele utvalget	6	9	6	9
Oms < 2 mill.	5	6	5	6
Oms > 2 mill.	1	3	1	3
Beholdning verdsatt til 70% av veiledende pris x kvantum (alt. 2)				
Av hele utvalget	1	6	1	6
Oms < 2 mill.	0	3	0	3
Oms > 2 mill.	1	3	1	3
Beholdninger verdsatt til veiledende pris x kvantum (alt. 3)				
Av hele utvalget	3	5	1	5
Oms < 2 mill.	1	1	0	1
Oms > 2 mill.	2	4	1	4

Lønnsevne og lønnsevne pr. årsverk er sentrale begreper bl.a. ved forhandling om støtte i tradisjonelt fiske. Også i lønnsomhetsundersøkelser av matfiskanlegg som er gjennomført av Fiskeridirektoratet, har lønnsevne og lønnsevne pr. årsverk vært sentrale lønnsomhetsmål. På denne bakgrunn har en i denne undersøkelsen funnet det rimelig å beregne disse tallene også for settefisknæringen.

Lønnsevne pr. årsverk i fiskeri- og oppdrettsnæringen.

	1985	1986
Settefiskanlegg	540 520.49	646 563.94
Matfiskanlegg	268 521.00	149 248.34
Helårsdrevne fiskefartøyer over 13 lengdemeter	106 498	182 398
Helårsdrevne fiskefartøyer under 13 lengdemeter	52 199	44 387

Generelt kan en si at nivået på lønnsevne pr. årsverk var meget høyt. Selv om tallene ikke er helt sammenlignbare hverken med tallene for tradisjonelt fiske eller for matfiskanlegg, er det en klar nivåforskjell. 1986 var således et meget godt år for settefisknæringen.

På samme måte som lønnsomhetsmålene blir lønnsevnen sterkt påvirket av hvor høyt en verdsetter beholdningen av levende fisk. Også om en tar utgangspunkt i alternativ 1 (beholdningen verdsatt til 0) ligger settefiskanlegg klart høyest i lønnsevne pr. årsverk. En bemerker i denne sammenheng at lønnsevne pr. årsverk for matfiskanlegg i 1986 hadde en nedgang fra tidligere år, mens det for settefiskanlegg var oppgang fra 1985 til 1986.

Til slutt skal en kommentere posten "rent overskudd". Denne posten er ment å vise hvor mye som er igjen etter at alle kostnader er fratrukket inntektene, og alle innsatsfaktorer, også egenkapitalen, har fått sin kompensasjon. Et positivt "rent overskudd" betyr at lønnsomheten er god. For å tolke tallene på korrekt måte må en imidlertid kjenne grunnlaget for de kalkulatoriske kostnadene som i dette tilfellet er eierlønn, avskrivning og egenkapitalrente. Beregningsmetodene for disse er det redegjort for i kapittel 5 punkt 18, 44 og 45.

For landet totalt fremgår det av tabellene 1-3 at det eksisterer et stort "rent overskudd", ved alle tre alternativer. Selv for alternativ 1 er dette så stort, at det er liten grunn til å tro at endring i forutsetningene bak de kalkulatoriske kostnader ville føre til 0 eller negativt resultat. Av tabell 7 kan en se at denne konklusjonen i enda sterkere grad gjelder for anlegg med omsetning over 2 mill.kroner. Når det gjelder anlegg med omsetning mindre enn 2 mill.kroner har også disse betydelig "rent overskudd" i alternativ 3, mens det i alternativ 2 ikke er så høyt. Det "rene overskudd" blir snudd til et "rent underskudd" for anlegg med lavest omsetning i alternativ 1.

4.4. Likviditet, soliditet og finansiering

En har valgt å bruke likviditetsgrad 2 og likviditetsreserve i forhold til omsetning som mål på likviditeten i anleggene pr. 31.12.1986.

Likviditetsgrad 2 uttrykker forholdet mellom mest likvide omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Tradisjonelt har kravet til denne vært 100 prosent, men mange forhold som f.eks. omløpshastigheten på gjeld og fordringer har betydning. Gjennomsnittlig likviditetsgrad 2 lå på 146.6 prosent for alle anleggene sett under ett. Det fremgår av tabellene at likviditetsgrad 2 var betydelig høyere for anlegg med omsetning over 2 mill.kroner enn for anlegg med omsetning under 2 mill.kroner.

Når det gjelder likviditetsreserve i forhold til omsetning er det vanlig å sette et krav på denne til 5-10 prosent. Dette er imidlertid under forutsetning av at kassakredittlimiten er normal på ca. 1 måneds omsetning. For de fleste settefiskanlegg i denne undersøkelsen er kassakredittlimiten på et mye høyere nivå. For alle anleggene under ett utgjør gjennomsnittlig kassakredittlimit omlag 28.2 prosent av gjennomsnittlig årsumsetning. For anlegg med omsetning over 2 mill.kroner er det samme tallet ca. 22.3 prosent, mens det for anlegg med omsetning mindre enn 2 mill.kroner er 128.2 prosent. Disse tallene forklarer for en stor del hvorfor likviditetsreserve i forhold til omsetning er så høy som 60.9 prosent for alle anleggene sett under ett. For anlegg med omsetning over 2 mill.kroner er forholdet 44.2 prosent mens det for anlegg med omsetning under 2 mill.kroner er 117.4 prosent. Dette gjenspeiler at en kortsiktig finansieringsform som kassakreditt er utstrakt brukt av anlegg i en oppbyggingsfase.

Som mål på soliditet er det vanlig å bruke egenkapitalandel eller også kalt egenkapitalprosent. En bør her være oppmerksom på at en på balansens aktivaside har vurdert varige driftsmidler til gjennanskaffelseskost, mens verdien på beholdninger av levende fisk som tidligere omtalt er vurdert etter tre alternativer. (Se for øvrig kapittel 5).

I alternativ 2 er egenkapitalandelen for alle anlegg i undersøkelsen under ett 30.8 prosent. Den er for anlegg med omsetning over 2 mill.kroner 35.7 prosent og for anlegg med omsetning under 2 mill.kroner 14.3 prosent. Som en også var inne på under punkt 4.2. viser det seg at egenkapitalandelen er betydelig større i anlegg med stor omsetning enn i anlegg med liten omsetning. Det kan være flere årsaker til dette. Alderen på anleggene er en faktor. Det viser seg at alderen på anlegg med høyest omsetning er gjennomsnittlig noe høyere enn anlegg med lavest omsetning. Særlig for anleggene med lavest omsetning har også vurdering av levende fisk stor betydning for egenkapitalandelen.

Også mål for finansieringsstrukturen vil vise forskjellig resultat avhengig av hvilken av de tre alternativer en tar utgangspunkt i. Som uttrykk for finansieringsstruktur har en her valgt å se på forholdet mellom egenkapital, langsiktig og kortsiktig gjeld.

For alle anlegg samlet utgjør fremmedkapital (lånekapital) omlag 69 prosent av anleggenes eiendeler (se tabell 2).

Når det gjelder finansieringsstrukturen i anlegg med omsetning over 2 mill.kroner og anlegg med omsetning under 2 mill.kroner, har en allerede omtalt forholdet mellom egenkapital og fremmedkapital. For begge gruppene er langsiktig gjeld større enn kortsiktig. Dette er mest markert for anlegg med den laveste omsetningen.

4.5. Salg, produksjon, utnyttelse av konsesjon etc.

I følge fiskeoppdrettsstatistikken for 1986 var det i alt 172 anlegg som dette året hadde uttak av smolt og settefisk. Til sammen ble det tatt ut 30 794 000 stk. smolt og settefisk. Dette skulle tilsi et gjennomsnitt på 179 035 stk. pr. anlegg. I tillegg ble det også solgt yngel som ennå ikke var klar for utsetting.

Gjennomsnittlig uttak av smolt og settefisk for de anlegg som er med i denne undersøkelsen er 190 502 stk. Gruppen av anlegg med omsetning under 2 mill.kroner hadde et gjennomsnittlig uttak på 45 250 stk., mens gruppen av anlegg med omsetning over 2 mill.kroner hadde et uttak på 223 540 stk. Selv om det er store variasjoner fra anlegg til anlegg er gjennomsnittlig utnyttelsesgrad for alle anlegg 69.1 prosent av konsesjonene. Deles anleggene etter omsetningens størrelse, finner en at anlegg med omsetning over 2 mill.kroner har en gjennomsnittlig utnyttelsesgrad på 74.4 prosent, mens anlegg med omsetning under 2 mill.kroner ligger på 51.5 prosent. En skal imidlertid være klar over at et anlegg kan selge yngel som ennå ikke er klar for utsetting uten at dette blir regnet som uttak av settefisk. Det viser seg at en rekke anlegg i stedet for eller i tillegg til settefisk og smolt også selger yngel. Dermed gir hverken uttak settefisk eller utnyttelsesgraden et helt korrekt bilde på omfanget av aktiviteten på et settefiskanlegg.

En har tidligere nevnt at den relative arbeidsinnsatsen er størst i anleggene med lavest omsetning. Dette underbygges også når en ser på uttak settefisk i forhold til antall årsverk. Dette tallet er nærmere dobbelt så stort for anleggene med høyest omsetning.

5. DEFINISJONER OG BEREGNINGSPRINSIPPER

En skal her redegjøre for de beregningsprinsipper og definisjoner som er benyttet for de enkelte poster i lønnsomhetsundersøkelsen av settefiskanlegg 1986. Nummeret på de forskjellige postene henviser til det samme nummer i tabellene 1-9.

Alle størrelser som inngår i tabellene er regnet ut for det enkelte anlegg. Gjennomsnittstallet i tabellene er beregnet som et aritmetisk gjennomsnitt. En kan derfor ikke i kolonnene i tabellene dividere en oppgitt totalstørrelse som f.eks. lønnsevne med antall årsverk, og få lønnsevne pr. årsverk.

I alle tabellene er det ved siden av gjennomsnittsberegningen også vist den største verdien og den minste verdien som finnes i utvalget.

For hver av postene i tabellene er det beregnet 3 alternative verdier. Forskjellen mellom de forskjellige alternative verdier skriver seg fra de forskjellige forutsetninger som er gjort med hensyn til verdsettelse av beholdninger og beholdningsendring av levende fisk. Alternativene er nærmere beskrevet i post 12 nedenfor.

1. Salgsinntekt

Den inntekten anlegget har fått ved salg av settefisk og yngel.

2. Andre ordinære inntekter

Ordinære inntekter som ikke inngår i hovedvirksomheten, men som likevel har en naturlig tilknytning til hovedvirksomheten. Dette kan f.eks. være salg av for, videreformidling av rogn, leieinntekter etc. En bør imidlertid være oppmerksom på at dersom andre ordinære inntekter utgjør mer enn 20 prosent av totalomsetningen er inntekten og aktiviteter og kostnader forbundet med denne forsøkt skilt ut fra settefiskvirksomheten. Hvis dette ikke har vært mulig, er hele anlegget holdt utenfor undersøkelsen.

3. Erstatninger

For det første er det tatt med erstatninger som gjelder tap av fisk i 1986, og som også er inntektsført i 1986. I tillegg er det også tatt med erstatninger som gjelder tap av fisk 1986, men som er inntektsført i 1987. I slike tilfeller er balansen blitt korrigert tilsvarende. Erstatninger som gjelder tap av fisk før 1986, men som inntektsført i 1986 er holdt utenfor. Erstatninger

som gjelder andre ting enn tap av fisk er regnet som ekstraordinære, og dermed holdt utenfor.

4. Driftsinntekter

Summen av salgsinntekt, andre ordinære inntekter og erstatninger.

5. Rogn-/yngelkostnader

Innkjøpt rogn og yngel, inklusive eventuelle transportkostnader.

6. Forkostnader

Forbruk av for.

7. Forsikringskostnader

Betalt forsikringspremie for fisk og utstyr.

8. Elektrisitetskostnader

Omfatter alle kostnader i forbindelse med forbruk av elektrisk kraft i 1986.

9. Lønnskostnader

Omfatter all godtgjørelse for arbeidsinnsats som er ført som lønn i regnskapet, inklusive arbeidsgiveravgift og andre sosiale utgifter.

10. Andre driftskostnader

Omfatter vedlikehold, leiekostnader, kontorutgifter, reparasjoner etc.

11. Kalkulatoriske avskrivninger

Linære avskrivninger basert på historisk kostpris. Alle varige driftsmidler uavhengig av om de er aktivert eller direkte utgiftsført er med i avskrivningsgrunnlaget.

En har antatt følgende levetider og avskrivningssatser:

	Levetid	Avskrivningssats
Tomter	Ubegrenset	0 %
Grunnlagsinvesteringer	Ubegrenset	0 %
Fast utstyr på land inkl. bygninger	20.5 år	4.878 %
Maskiner, utstyr og kar	10.5 år	9.524 %
Anlegg i vann	8.5 år	11.764 %
Transportmidler	8.5 år	11.764 %
Nøter	6.5 år	15.385 %

I anskaffelsesåret blir driftsmiddelet avskrevet med halv sats. En har her altså valgt å bruke lineære avskrivninger basert på historisk kostpris. Dette for å lette sammenligningen med tilsvarende beregninger for andre næringer. Se forøvrig definisjonen på avskrivninger (punkt 45).

12. Beholdningsendringer

Her er beholdningsendringer betraktet som en kostnadspost (ved beholdningsnedgang) eller en kostnadsreducerende post (ved beholdningsøkning). Beholdningsendringer er definert som differansen mellom verdien av levende fisk pr. 31.12.1986 og verdien av levende fisk pr. 1.1.1986.

På grunn av at bedriftens egne regnskapstall på dette punkt ikke er brukbare for vårt formål, har en vært nødt til å anslå verdien på beholdningen av levende fisk ved årets begynnelse og slutt. Ettersom lønnsomhetstallene er meget sensitive med hensyn til hvilke forutsetninger en tar på dette punkt, har en valgt å vise tre alternative tallrekker, hvor bare forutsetningen med hensyn til verdsetting av levende fisk er forskjellig.

I alternativ 1 (tabell 1,4 og 7) har en verdsatt alle beholdninger av levende fisk til 0. Dermed blir naturligvis også beholdningsendringene 0.

I alternativ 2 (tabell 2,5 og 8) har en verdsatt alle beholdninger av levende fisk til 70 prosent av veiledende pris multiplisert med antall yngel.

En har benyttet seg av følgende priser:

	Pris pr.stk./liter 31.12.1985	Pris pr.stk./liter 31.12.1986
Rogn av laks	Kr. 1267	1089
Yngel av laks under 11 cm	Kr. 3.59	4.11
Yngel av laks over 11 cm	Kr. 9.32	9.18
Yngel av regnbueørret	Kr. 2.58	3.09

I alternativ 3 (tabell 3,6,9) har en verdsatt alle beholdninger av levende fisk til veiledende pris multiplisert med antall yngel.

Det kan diskuteres hvilke av metodene som best ivaretar ønsket om et bedriftsøkonomisk riktig resultat. Selv alternativ 3 verdsetter nok fisk lavere enn det mange oppdrettere mener fisken er verd i f.eks. forsikringsmessig forstand. Likevel kan nok mye tale for at en i beregningene for de 36 første postene legger mest vekt på den mer forsiktige vurderingen i alternativ 2, mens en i beregningen f.o.m. post 37 t.o.m. post 50 nok også bør vurdere alternativ 3.

13. Driftskostnader

Summen av rogn-/yngelkostnader, forkostnader, forsikringskostnader, elektrisitetskostnader, lønnskostnader, andre driftskostnader, kalkulatoriske avskrivninger og beholdningsendringer.

14. Driftsresultat

Differansen mellom driftsinntekter og driftskostnader.

15. Renteinntekter

Renter av bankinnskudd og andre finansinntekter.

16. Rentekostnader

Omfatter renter på lån og andre finanskostnader.

17. Resultat før ekstraordinære poster

Driftsresultat pluss renteinntekter minus rentekostnader.

18. Kalkulatorisk eierlønn

Antall timer ubetalt arbeidsinnsats av eier og eventuelt familie i 1986, multiplisert med en sats på kr. 70.- pr. time.

19. Driftskostnader II

Summen av driftskostnader og kalkulatorisk eierlønn.

20. Driftsresultat II

Driftsresultat minus kalkulatorisk eierlønn.

21. Resultat før ekstraordinære poster II

Resultat før ekstraordinære poster minus kalkulatorisk eierlønn.

22. Resultatgrad I

Viser resultat før finanskostnader i prosent av salgsinntekt.

Definisjon:

$$\frac{(\text{Resultat før ekstraordinære poster} + \text{rentekostn.})}{\text{Salgsinntekt}} \times 100$$

Ekstraordinære poster er inntekter og kostnader som ikke har direkte tilknytting til produksjon ved settefiskanlegget, og som ikke er normal av natur. Eksempel på slike poster kan være vinning eller tap ved salg av driftsmidler, gaver etc.

23. Resultatsgrad II

Definisjon:

$$\frac{(\text{Resultat før ekstraordinære poster II} + \text{rentekostnader})}{\text{Salgsinntekt}} \times 100$$

24. Totalrentabilitet I

Gir uttrykk for avkastningen på totalkapitalen i virksomhet.

Definisjon:

$$\frac{(\text{Resultat før ekstraordinære poster} + \text{rentekostnader})}{\text{Totalkapital (31.12.)}} \times 100$$

Ved en sammenligning med andre næringer bør en være oppmerksom på at en av praktiske grunner har måtte bruke totalkapital ved utgangen av året i stedet for gjennomsnittlig totalkapital. Dessuten må en være oppmerksom på at driftsmidlene er verdsatt til summen av beregnet gjenanskaffelseskost for hvert enkelt driftsmiddel (se forøvrig punkt 45). En må også være oppmerksom på at de forutsetninger som er tatt med hensyn til verdsetting av levende fisk (se punkt 12).

25. Totalrentabilitet II

Definisjon:

$$\frac{\text{(Resultat før ekstraordinære poster II + rentekostnader)} \times 100}{\text{Totalkapital (31.12.)}}$$

26. Rentedekningsgrad I

Gir uttrykk for hvor mange ganger resultat før rentekostnader dekker inn rentekostnadene.

Definisjon

$$\frac{\text{(Resultat før ekstraordinære poster + rentekostnader)} \times 100}{\text{Rentekostnader}}$$

27. Rentedekningsgrad II

Definisjon:

$$\frac{\text{(Resultat før ekstraordinære poster II + rentekostnader)} \times 100}{\text{Rentekostnader}}$$

28. Brutto driftsmargin I

Viser hvor stor del av omsetningen selskapet har igjen til avskrivninger og til forretning av fremmed- og egenkapital, etter at løpende driftskostnader er dekket.

Definisjon:

$$\frac{\text{(Driftsresultat + kalkulatorisk avskrivning)} \times 100}{\text{Driftsinntekter}}$$

29. Brutto driftsmargin II

Definisjon:

$$\frac{\text{(Driftsresultat II + kalkulatorisk avskrivning)} \times 100}{\text{Driftsinntekter}}$$

30. Brutto fortjenestemargin I

Gir uttrykk for hvor stor den reelle bruttofortjeneste har vært i prosent av driftsinntektene.

Definisjon:

$$\frac{\text{Resultat før ekstraordinære poster} \times 100}{\text{Driftsinntekter}}$$

31. Brutto fortjenestemargin II

Definisjon:

$$\frac{\text{Resultat før ekstraordinære poster II} \times 100}{\text{Driftsinntekter}}$$

32. Likviditetsgrad 2

Gir uttrykk for hvor mye likvide midler et selskap har i forhold til den kortsiktige gjelden pr. 31.12.86. En har sett bort fra beholdning av levende fisk i vurderingen av likviditeten.

Definisjon:

$$\frac{(\text{Likvider} + \text{finansinvesteringer} + \text{debitorer}) \times 100}{\text{Kortsiktig gjeld}}$$

Som finansinvesteringer regnes kortsiktige investeringer i aksjer, obligasjoner o.l. som likvider regner beholdning i kasse og bank/postgiro.

33. Likviditetsreserve/omsetning

Et annet mål på likviditet, som sier noe om bedriftenes evne til å betale sin gjeld ved forfall.

Definisjon:

$$\frac{(\text{Likvider} + \text{ubenyttet andel av kassekreditt}) \times 100}{\text{Salgsinntekt}}$$

34. Egenkapitalandelen

Viser hvor stor egenkapitalen er i prosent av sum aktiva ved årets slutt.

Definisjon:

$$\frac{(\text{Egenkap.} + 60\% \text{ av bundne skattefrie fondsavsetn.}) \times 100}{\text{Totalkapital (31.12.)}}$$

Egenkapital er beregnet som sum aktiva fratrukket gjeld og bundne skattefrie fondsavsetninger.

Ved sammenligning med andre næringer bør en være oppmerksom på at driftsmidlene er verdsatt til summen av beregnet gjenanskaffelseskost for hvert enkelt driftsmiddel (se forøvrig punkt 45). En må også være oppmerksom på de forutsetninger som er tatt med hensyn til verdsetting av levende fisk (se punkt 12). Det er ikke gjort fradrag for latent skatt på merverdi.

35. Kortsiktig gjeld/aktiva

Uttrykket viser hvor mye av de totale aktiva som er finansiert med kortsiktige midler.

Definisjon:

$$\frac{\text{Kortsiktig gjeld} \times 100}{\text{Sum aktiva (31.12.)}}$$

Når det gjelder sum aktiva må en også her være klar over at driftsmidlene er verdsatt til summen av beregnet gjenanskaffelseskost for hvert enkelt driftsmiddel (se forøvrig punkt 45). En må også være oppmerksom på de forutsetninger som er tatt med hensyn til verdsetting av levende fisk (se punkt 12).

36. Langsiktig gjeld/aktiva

Uttrykket viser hvor mye av totale aktiva som er langsiktig finansiert.

Definisjon:

$$\frac{(\text{Langsiktig gjeld} + 40\% \text{ av bundne skattefrie fondsavstn.}) \times 100}{\text{Sum aktiva (31.12.)}}$$

En har altså betraktet 40 prosent av bundne skattefrie fondsavsetninger som langsiktig gjeld. Når det gjelder sum aktiva må en også her være klar over at driftsmidlene er verdsatt til summen av beregnet gjenanskaffelseskost for hvert enkelt driftsmiddel (se forøvrig punkt 45). En må også være oppmerksom på de forutsetninger som er tatt med hensyn til verdsetting av levende fisk (se punkt 12).

37. Uttak settefisk

Antall (stk.) ferdig utsettingsklar settefisk og smolt som er uttatt fra anlegget for levering til matfiskanlegg.

38. Antall årsverk

Summen av totalt antall årsverk som er utført i anlegget i 1986. En bruker det samme tallet som Budsjettneemnda av jordbruket, der et årsverk er satt til 1975 timer. Både lønnet og ulønnet arbeidsinnsats er tatt med.

39. Konsesjonsstørrelse

Gjennomsnittlig konsesjonsstørrelse for de anlegg som er med i utvalget. Konsesjonen i settefiskanlegg blir målt i antall (stk.) utsettingsklar settefisk som er tillatt uttatt fra anlegget i løpet av ett år.

40. Utnyttelsesgrad

Faktisk utnyttet konsesjon (antall uttatte settefisk/smolt fra anlegget i 1985) i prosent av det antall det er gitt konsesjon for. Bare utsettingsklare settefisk og smolt blir regnet med i uttaket. En bør være oppmerksom på at mange anlegg også selger yngel som ennå ikke er utsettingsklare.

Størrelsene, konsesjonsstørrelse, uttak settefisk og utnyttelsesgrad er beregnet uavhengig av hverandre som et arimetisk gjennomsnitt av tallene for de enkelte anlegg. Derfor kan en ikke med utgangspunkt i tallene for konsesjonsstørrelse og uttak settefisk i tabellen, regne seg frem til tallet for utnyttelsesgrad i tabellen.

41. Uttak settefisk/antall årsverk

Uttak av utsettingsklar settefisk og smolt dividert på antall utførte årsverk. Av samme årsak som beskrevet i post 40 kan en ikke direkte ut fra tabellene dividere gjennomsnittlig produksjon med antall årsverk og få produksjon pr. årsverk.

42. Verdi av produksjon

Produksjon er definert som salg +/- beholdningsendring. Verdi av produksjon blir da summen av salgsinntekt og beholdningsendringer (punkt 1 +/- punkt 12).

43. Verdi av produksjon pr. årsverk

Verdi av produksjon dividert med antall utførte årsverk. Størrelsen er beregnet for det enkelte anlegg.

44. Kalkulatorisk rente på egenkapitalen

Kalkulatorisk rente på egenkapitalen er beregnet på bakgrunn av egenkapitalen pr. 31.12.86.

Definisjon:

Hvis egenkapital + 60 prosent av bundne skattefrie fondsavsetninger er mindre eller lik 0, er kalkulatorisk rente på egenkapital lik 0.

Hvis egenkapital + 60 prosent av bundne skattefrie fondsavsetninger er større enn 0, blir kalkulatorisk rente på egenkapitalen beregnet etter følgende formel:

$$Kr = r(EK + 0.6SF) \times (DM/SA) + p(EK + 0.6SF) \times ((SA - DM)/SA)$$

Der Kr. = kalkulatorisk rente på egenkapitalen
 r = realrente før skatt
 p = nominell rente før skatt
 EK = beregnet egenkapital
 SF = Bundne skattefrie fondsavsetninger
 DM = driftsmidler
 SA = sum aktiva

Egenkapital (EK) er beregnet som sum aktiva fratrukket gjeld og bundne skattefrie fondsavsetninger. Årsaken til at en benytter seg av realrente ved renteberegning av de varige driftsmidlene andel av egenkapitalen, er at en benytter seg av gjenanskaffelsesprinsippet ved avskrivninger (se punkt 45), og at det dermed ville bli dobbeltregning dersom en samtidig benyttet seg av en nominell rentesats ved renteberegningen. For resten av egenkapitalen benytter en seg imidlertid av en nominell rentesats. En forutsetter her at finansieringen av de forskjellige aktivapostene har lik egenkapitalandel. Vi har følgende sammenheng mellom realrente og nominell rente:

$$\text{Realrente} = \frac{\text{Nominell rente} - \text{inflasjonsrate}}{1 + \text{inflasjonsrate}}$$

Ved renteberegningen har en tatt utgangspunkt i nominell rente i 1986 for 5 prosent statsobligasjonslån 1961 serie II som var 13.5 prosent. Inflasjonsrenten for 1986 er beregnet til 7.2 prosent. Dermed blir realrenten 5.9 prosent. Ettersom statsobligasjoner er å betrakte som nærmeste risikofri plassering, er en nominell rente på 13.5 prosent og en realrente på 5.9 prosent et minimumskrav ved forrentning av egenkapitalen i denne sammenheng.

En har sett bort fra latent skatt på merverdi ved beregning av egenkapital.

45. Kalkulatorisk avskrivning. (Blandet prinsipp)

Utgangspunktet er linære avskrivninger basert på gjenanskaffelseskost, men det må korrigeres for finansieringsvirkningen av gjeldsandelen. En har forutsatt at gjeldsandelen av de varige driftsmidlene er den samme som for selskapet som helhet. Formålet med avskrivningene er å holde en konstant egenkapitalandel på driftsmidlene under forutsetning av at driftsmidlene skal gjenanskaffes. Vi har valgt følgende prinsipp: Egenkapitalandelen av de varige driftsmidlene blir avskrevet linært basert på gjenanskaffelseskost. Gjeldsandelen blir avskrevet linært basert på historisk kostpris (byggesum/kjøpesum justert med senere påkostninger). Dersom egenkapitalen i anlegget er 0 eller mindre blir driftsmidlene avskrevet linært basert på historisk kostpris (d.v.s. som punkt 11). Det er egenkapitalandelen pr. 31.12.1986 som er grunnlag for beregningen. Alle varige driftsmidler uavhengig om de er aktivert eller direkte utgiftsført er med i avskrivningsgrunnlaget. For å beregne gjenanskaffelsesverdi på driftsmidlene har en tatt utgangspunkt i den historiske kostpris for hvert enkelt driftsmiddel, og ved hjelp av engrosprisindeksens delindekser er kommet frem til et uttrykk for driftsmiddelets gjenanskaffelsesverdi.

Forøvrig vises til punkt 11 når det gjelder levetid og avskrivningssatser på de enkelte driftsmidler. På samme måte som under punkt 44 er det ikke tatt hensyn til latent skatt på merverdi ved beregning av egenkapital.

46. Totale kostnader

Summen av settefiskkostnader (5). Forkostnader (6), forsikringskostnader (7), elektrisitetskostnader (8), lønnskostnader (9), andre driftskostnader (10), rentekostnader (16), kalkulatorisk eierlønn (18), kalkulatorisk rente på egenkapital (44) og kalkulatorisk avskrivning (BL) (45). Nummeret i parentes henviser til kostnadsartens plassering i alle tabellene. En merker seg altså at beholdningsendringer her ikke blir betraktet som en kostnads- eller kostnadsreduserende post, men som en inntekts eller inntektsreduserende post.

47. Totale inntekter

Summen av salgsinntekt (1), andre ordinære inntekter (2), erstatninger (3), renteinntekter (15) og beholdningsendring (12). Nummeret i parentes henviser til inntektsartens plassering i alle tabeller. En merker seg altså at beholdningsendringer ikke blir

betraktet som en kostnads- eller kostnadsreduserende post, men som en inntekts- eller inntektsreduserende post.

48. Lønnsevne

Gir uttrykk for hvor mye virksomheten egentlig kunne betale til innsatsfaktoren arbeidskraft etter at andre faste og variable kostnader er dekket i samsvar med det som blir sett på som rimelig i driftsøkonomisk forstand. Lønnsevne er definert som totale inntekter minus totale kostnader fratrukket lønnskostnader og kalkulatorisk eierlønn.

49. Lønnsevne pr. årsverk

Definert som lønnsevne dividert på antall årsverk. Størrelsene lønnsevne, antall årsverk og lønnsevne pr. årsverk er alle utregnet uavhengig av hverandre som et aritmetisk gjennomsnitt av tallene for de enkelte anlegg. En kan derfor ikke i tabellene dividere lønnsevne med antall årsverk, og få lønnsevne pr. årsverk.

50. "Rent overskudd"

Definert som totale inntekter fratrukket totale kostnader. Dette er altså det "rene overskudd" som er tilbake etter at alle driftskostnader er betalt og etter at innsatsfaktorene, arbeidskraft og kapital (fremmed og egenkapital) har fått sin godtgjørelse.

51. Antall anlegg i utvalg

Antall anlegg som er med i undersøkelsen totalt (tabell 1,2 og 3). Antall anlegg som er med i de to omsetningsgruppene (tabell 4-9).

6. ENGELSK SUMMARY

This summary is presenting the main results from a profitability survey on hatcheries 1986.

The survey is based on a sample of 35 hatcheries from the total number of 172.

Figures presented are ordinary averages, based on all hatcheries in the sample, and on the hatcheries split in two categories according to sales level.

All figures below are based on a valuation of live stock at 70 per cent of the recommended smolt price.

Some measures of profitability

	All hatcheries	Sales < 2 mill.	Sales > 2 mill.
Operating revenues	NOK 4 472 230	1 047 897	5 561 504
Operating profit	NOK 2 287 491	322 147	2 870 112
Total capital yield	29.7 %	10.7 %	35.4 %
Margin of profit	32.8 %	0.6 %	42.3 %
Wage paying ability per man/year	NOK 594 306	222 652	704 426

These results show a picture of high profitability in 1986 smolt production. Be aware that results are highly sensitive with regard to the valuation of live stock, especially for the hatcheries where the sales in 1986 totaled less than 2 millions.

Solvency and substance

	All hatcheries	Sales < 2 mill.	Sales > 2 mill.
Liquid reserve/sales	60.9 %	117.4 %	44.2 %
Equity share	30.8 %	14.3 %	35.7 %
Short term debts/ total assets	29.1 %	35.7 %	27.0 %
Long term debts/ total assets	40.1 %	49.9 %	37.1 %

Most hatcheries have overdraft facilities on a very high level. For hatcheries having total sales less than 2 millions, average bank overdraft is 128.2 per cent of sales per year. This reflects

the wide use of bank overdraft financing in the building up stage.

Regarding equity share the difference between smaller and larger hatcheries is quite distinct. Equity share in smaller hatcheries is also far more sensitive to changes in live stock valuation than in the larger ones. If the value of the live stock at the turn of the year is set to be 0, the equity share in smaller hatcheries will drop to - 37.8 per cent. In larger hatcheries the share will only drop to 7.9 per cent.

Shares of operational expenditures

	All hatcheries	Sales < 2 mill.	Sales > 2 mill.
Roe- and fry costs	17.7 %	22.3 %	16.9 %
Feeding costs	10.5 %	8.0 %	11.7 %
Insurance	5.6 %	4.2 %	5.7 %
Electricity	3.9 %	3.9 %	3.9 %
Wages	27.4 %	34.6 %	26.2 %
Sundry expences	27.5 %	16.4 %	28.6 %
Estimated depreciation	7.4 %	10.7 %	6.9 %
Total operational exp.	100.0 %	100.0 %	100.0 %

For all hatcheries 45 per cent of operational expenditures consists of roe and fry costs and wages.

Note that wages have a larger share of the total costs in smaller hatcheries, although these have in addition an estimated owner's wage twice the size of the one in larger hatcheries. This indicates a higher labour intensity in smaller hatcheries.

The utilization of licenced production capacity is for all hatcheries on average 69.1 per cent. Utilization in larger hatcheries is 74.4 per cent, and in smaller ones 51.5 per cent. Please note that hatcheries can sell fry not ready for exposure to salt water, and this is not counted as smolt production.

Smolt delivery per man/year is 55 766 fish in larger hatcheries versus only 19 584 in smaller ones.

This strengthens the hypothesis that productions on smaller hatcheries is more labour intensive.

Translation of items in the tables

Roman numeral I and II indicates that the figures are excluded respectively included calculated owner's wage.

1. Salgsinntekt	Sales revenues
2. Andre ordinære inntekter	Other ordinary earnings
3. Erstatninger	Compensations
4. Driftsinntekter	Operating revenues
5. Rogn-/Yngelkostnader	Roe and fry cocts
6. Forkostnader	Feeding costs
7. Forsikringskostnader	Insurance costs
8. Elektrisitetskostnader	Electricity costs
9. Lønnskostnader	Wages
10. Andre driftskostnader	Sundry expences
11. Kalkulatoriske avskrivninger	Estimated depreciation
12. Beholdningsendringer	Stock changes
13. Driftskostnader	Operational expenditure
14. Driftsresultat	Operating profit
15. Renteinntekter	Interests (income)
16. Rentekostnader	Interests on debt
17. Resultat før EOP	Profit before taxation and extraordinary items
18. Kalkulatorisk eierlønn	Estimated owner's wage
19. Driftskostnader II	Operational expeditore II
20. Driftsresultat II	Operating profit II
21. Resultat før EOP II	Profit before taxation and ... II
22. Resultatgrad I	* $(\text{items } 17+15) \times 100 / \text{item } 1$
23. Resultatgrad II	* $(\text{items } 21+15) \times 100 / \text{item } 1$
24. Totalrentabilitet I	Total capital yield I
25. Totalrentabilitet II	Total capital yield II
26. Rentedekningsgrad I	*Interest margin I $(17+16) \times 100\% / 16$
27. Rentedekningsgrad II	*Interest margin II $(21+16) \times 100\% / 16$
28. Brutto driftsmargin I	*Operating margin I $((14+11) \times 100\% / 4)$
29. Brutto driftsmargin II	*Operating margin II $((20+11) \times 100\% / 4)$
30. Brutto fortjenestemargin I	*Profit margin I $(17 \times 100\% / 4)$
31. Brutto fortjenestemargin II	*Profit margin II $(21 \times 100\% / 4)$
32. Likviditetsgrad 2	Most liquid assets/ short term debts
33. Likviditetsreserve/omsetn.	Liquid reserve/sales revenues
34. Egenkapital	Equity share
35. Kortsiktig gjeld/aktiva	Short term debts/total assets
36. Langsiktig gjeld/aktiva	Long term debts/total assets
37. Uttak settefisk	Smolt deliveries
38. Antall Årsverk	Number of man/years

39. Konesjonsstørrelse	Limit of licence
40. Utnyttelsesgrad	Utilization of licence
41. Uttak settefisk ant.årsverk	Smolt deliveries/number of man/years
42. Verdi av produksjon	*Production value (1+/-12)
43. Verdi av prod.pr. årsverk	Production value pr. man/year
44. Kalk rente på egenkapital	Estimated interest on equity
45. Kalk.avskrivning (Bl.pr.)	Estimated depreciation (mixed principle)
46. Totale kostnader	*Total costs (5,6,7,8,9,10,16,18,44 and 45)
47. Totale inntekter	*Total incomes (4,12 and 15)
48. Lønnsevne	Wage paying ability
49. Lønnsevne pr. årsverk	Wage paying ability per man/year
50. "Rent overskudd"	"Express profits"
51. Antall anlegg i utvalg	Number of hatcheries in the sample

* Numbers in paranthesis are referring to items on this list.